

Megjelenik
minden
vasárnap
és
csütörtök
reggel.

JÁSZ ÚJSÁG

Megjelenik
minden
vasárnap
és
csütörtök
reggel.

SZÉPIRODALMI ÉS TÁRSADALMI LAP.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztő címére küldendők

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN:
Egész évre 8.— K
Fél évre 4.— K
Negyed évre 2.— K

Felétős szerkesztő:
BELEZNY LÁSZLÓ.

Laptulajdonos: DARÁNYI FERENC.
Előfizetési és hirdetési díjak a laptulajdonos címére küldendők.

KIADÓHIVATAL:

Jászberény, Vásár-u. 2., hol hirdetések a legolcsóbban vétetnek fel. — Nyitlter sora 30 fillér
KÖLFIZETESI ÁR VIDEKEN:
Egész évre 9.— K
Fél évre 4.50 K
Negyed évre 2.50 K

A korcsmák rendszabályozása.

E kérdéssel foglalkozó összes szakértők egybehangzóan azt tanítják, hogy nemzetirtó alkoholizmus terjedésének egyik lényeges forrása a korcsma. A korcsmának azonban nem volt mindég olyan jelentősége, mint ma. Az ó kor nem törődött sem vendéglővel, sem korcsmával, hiszen akkor az idegen a vendégszeretet általma alatt állott. Később a kereszténység szeretettel gondoskodott az utazókról és nélkülözökről. A középkorban minden kolostornak saját vendégháza volt, mely mindenki előtt nyitva állott. A céhek pedig bőven gondoskodtak saját vándoraikról. A régi római és görög polgár alig kereste föl a korcsmát, rokonok és barátok egyaránt a család körében élvezték a szeszes italt. Ma azonban mások a viszonyok és igények, a mai európaít az ó-görög pletykázása nem elégti ki többé, a kereszteléstől kezdve a haláltorig a társadalmi élet összes nyilvánulásaival folyania kell az alkoholnak, a szesznek, bornak, sörnek és pálinkának. A társas érintkezések egyik nélkülözhetetlen tüzhelye a korcsma, melynek visszaélései ellen kell védekezni. Mielőtt azonban az államtól kiinduló védekezés eszközeivel foglalkoznánk, mint a budapesten szeptemberben tartott nemzetközi alkoholizmus elleni X-ik kongresszus egyik előadója felsorolta az alkoholizmus állása Magyarországon érdekelvén bennünket, bemutatom a magyar társadalom egy évi ivási számát.

A magyar birodalom szesztermése 1903—1904-ben összesen 1,106.090 hektóliter tiszta alkohol (szesz) volt, ebből ital gyanánt elfogyasztott szesz

50 százalékos szeszre átszámítva, 1.869.334 hektólitert tett ki. Mint-hogy pedig a magyar birodalom lakossága 1903-ban 19.885.445 lelket számlált, jutott egy-egy főre tiszta szesz 4'70, vagyis 940 liter pálinka. Ezzel azonban még le nem számoltunk az egész szeszfogyasztással, mert háziasszonyaink kezén levő pálinkafajok mennyisége a fenti mennyiségben bent nem foglaltatik. A jó alvást előmozdító likőrök rengeteg tömegét a művelt osztályok fiai és leányai fogyasztván, ez az itai speciális területen végzi a pusztítás munkáját. A szeszfogyasztás eme félelmetes mennyiségével szemben aránylag igen alacsony fokúnak mondható a sör és a bor fogyasztása. Sörből termeltünk 1903-ban 1,316,676 hektólitert, behoztunk 250.860 métermázsát, kivittünk 48.607 métermázsát, a sörfogyasztás tehát fejenkint 7'638 liter volt, minek tizenötszöröse jut egy germán koponyára. Ugyanabban az esztendőben a magyar nép 2,948,648 hekteliter bort termelt (1887-ben 4,961.097 hektolitert termeltünk), melyből kivitt, tudniillik 1903-ban 908,053 métermázsát és behozott 774.076 métermázsát, jutott tehát egy főre 15.50 liter különböző minőségű bor. Ha már most azt az összeget vesszük figyelembe, melyet a magyar társadalom 1903-ban szeszes italokra elköltött, azt látjuk, hogy csupán a pálinkafogyasztás egy év alatt 186,923.183 koronát, a sörfogyasztás 45,567.870 koronát és a borfogyasztás 174,957.500 koronát emésztett meg társadalmunk jövedelméből, összesen

tehát elköltött a magyar társadalom 1903-ban szeszes italokra 407,448.553 koronát.

Látjuk ebből, hogy a szegény munkásosztályok többet költenek pálinkára, mint a művelt vagyonos osztályok borra s itt rejlik egyik főoka a mindenütt napirendre tűzött szociális kérdésnek, de egyszersmind a munkásosztályok nyomorának is. A munkásnép által követelt munkabéremelésnek leginkább a korcsmárososztály örül, mint két világrész példája mutatja hogy, a munkabér emelésével egyenes arányban terjed a mértéktelenség is. Nem a béremelésen, de lényileg a munkásosztályok józan számításán, önmérséklésén fordul meg a szociális kérdés helyes megoldása.

Egyébiránt másutt is hódít az iszákosság ördöge. Elutljár a német társadalom, mely önbevallás szerint évenként közel három milliárd márkát költ el szeszes italokra; hiszen csupán sörből 125 liter jut egy fejre, pálinkából pedig 8'4 liter! Ehhez járul még a nagy borfogyasztás, úgy hogy a mai német bátran a nagy ivók közé sorozható.

Mint-hogy pedig az alkoholizmus a nemzet morális, fiziológiai és gazdasági életét gyökerében találja meg s magát a nemzet függetlenségét veszélyeztetni gondoskodni kell amaz eszközökről, melyek segítségével e modern pestis megállítható végzetes útján.

E célból történik a törvényhatóságok állásfoglalása. Vármegyénk legutóbbi közgyűlésében komoly lelkesedéssel társult a baj orvoslásának mun-

kájához, mely a korcsmáknak vasár- és ünnepnapokon való zárva tartását célozza. A korcsma privilegiumnak mellobbi lombtárba tevésére hát megmozdult a magyar társadalom s ha a törvényhatóságok kellő eréllyel folytatják az igazi népbüttás egyik legintenzívebb neme elleni harcot — lehetetlen, hogy meg ne legyen a kívánt eredmény.

Jászberény a szoborleleplezésen.

Október 23.

Lapunk vasárnapi számában már közöltük, hogy a szomszédos Pestvármegye szomszédos községében Tápibicskén nagyobb szabású ünnepség keretében vasárnap leleplezték le az 1849-iki szabadságharc alkalmával elesett honvédek emlékére közadakozással folytatott emelt szobrot.

A kegyeletes hazafiás ünnepélyen vármegyénkől csak Jászberény városa vett részt, amidőn is a városi tanács tapintatos és hazafiás határozatából folyólag a tanács egy tagja, nevezetesen a város helyettes polgármestere Mosó Dezső által képviseltette magát.

A jászágó metropolisának ezen hazafiás ténylet szembeálló megkülönböztetéssel — és lehet mondani — kitüntető udvariassággal méltányolta a szoborbizottság érdemes rendezőse, amennyiben a szobor megkoszorúzásá alkalmával a kegyelet nyilváníti aktusnál Jászberényt közvetlen a megye és az illetékes községek után sorozta, amidőn is Jászberény város közönsége nevében helyettes polgármesterünk kitüntető ovációtól kísérten telte le a Hanzeli Ödön helybeli műkertészetében készült s a város színet viselő szolgálattal ellátott díszes babérkoszorút.

A lélekemelő hazafiás ünnepségen részt vett Ráday Gedeon gróf Pestvármegye főispánja a megyei tisztikar több tagjával, Förster Aurél a kerület országgyűlési képviselője, a 48-as honvédegyesület képviselőiben: Szirmai György és Jankó Elek 48-as honvédtisztek, továbbá a vármegye több előkelő notabilitása. A remekül sikerült szoborleleplezési ünnepséget Dessoffy Emil nagykövati járási főszolgabíró, a szoborbizottság elnöke rendezte. A remek hazafiás beszédekben gazdag leleplezési aktus után a kaszinó helyiségében nagyszabású lakoma volt, ahol városunk küldöttét szintén főhellyel tüntették ki.

Pornografia.

Ismét egy téma, melyről már igen sok szó esett, de melyet egyrészt aktualitásánál fogva másrészt meg mivel nem lehet eléggé elítélni, eléggé büntetni terjesztőit, kénytelenek vagyunk felmelegíteni.

Aktuálisná onnan vált a dolog, hogy egy „irodalmi részvénytársaság” címét felvett had — nevét nem írjuk ki, hogy rek-

lámot ne csináljunk neki — a napokban elárastotta a városunkat egy árjegyzékkel, melyben össze van szedve és mint „legélvezetesebb olvasmány” ajánlva van mind ama szenyirat, melyeket az utóbbi években különösen a fővárosi lelkiismeretlen könyvkereskedők mint a szezon szenzációit fűggesztettek ki kirakatkubba, különösen a serdülő, sejtteni kezdő fiatalok lelki épülésére. — Igazán mondhatni, hogy ebben a piszkos kis füzetben teljes számban együtt van mindaz, amit nem szabad, nem illik nemcsak egy tisztességes, de egyáltalán némi izléssel bíró embernek olvasnia. — S evel a szentes sajtótermékkel — mint mondók, — elárastották az egész várost. — Küldték a tanárok, tanítók, hivatalnokok, — sőt a szemérmelenség netovábbjaként a káplánok és hitoktatók címére is. Nem tudjuk, mit kárhoztassunk inkább, ennek a társaságnak a szemérmelenség vakmerőségét-e, vagy az a túltengő szabadságot, mely ilyesmit eltűr, sőt megenged. — Hisz a méregkeverőt, az orgyilkost halállal büntetik törvényeink! Vajjon ki tesz nagyobb kárt? Az-e, ki a testet pusztítja el, vagy az, aki a lelket metélyezi meg, teszi aberánssá az egész életre s a kárhoztat martalékkává örök időkre! S szegény reánk, hogy ez ellen nincs orvososságunk, büntetésünk! Mert az az enyhe büntetés, melyet néha napján kiszabnak, tekintetbe csakugyan nem lehet venni. — Persze, ha véletlenül ilyen erkölcsi orgyilkosnak a nyakára lép a rendőrség, a velük egy húrton pendülő sajtó tele ordítja a világot a sajtószabadság sérelmével, s van mit halanunk ázsiai kényuraságról. — Az erkölcsös, tisztességes sajtótermékek szerintök csak „népbüttásra” valók, hanem az ilye. a „Fidibusz”-termékek azok remek dolgok, ártatlan tréfák. Polonyi Dezső rendet akart ezen a téren teremteni, tehát bukni kellett. — Egyáltalában nem akarjuk itt a Polonyi személyét bírálni sem rokon- sem ellenszenvesen, de ezt a tervét, mint programjának egyik pontját mindenki ismer-e, s minden tisztességes ember rokonérzettel fogadta. Hanem azért nem oda Buda! Ma már — mint egyik meglehetősen liberális fővárosi napi lapból olvasható, — az európai államok legutóbb Német és Franciaország, egymásután fognak kezdet és kötnék egyezményeket a pornografia ellen. — Hát Magyarország szegényszemre elmaradjon ebből az igazán nemes és nemzetmentő munkából? Mindenkinek kötelessége, de különösen nekünk, keresztényeknek, hogy az ilyen szennytermékek ellen minden eszközzel harcoljunk. — Pusztítsuk, ahol érzük, bojkottáljuk a kereskedőt aki hozatja és árusítja, mozgassunk meg minden befolyást, minden összekötést, minden hatóságot, hogy az ilyen szennyes, aljas, az irodalmi nevet bitoló termékek beláthatatlan pusztításának gátat vessünk. — Legközelebbi alkalom erre az orsz. kath. naggyűlés, helyi érdekeltiségre való tekintettel pedig a nemsokára tartandó kath. népszövetségi gyűlés. — Küzdjünk lankadatlanul, hogy az ilyen szennytermékek elűltsák, szerzőjüket pedig, mint erkölcsi méregkeverőket és szellemi orgyilkosokat legalább is hasonló elbánásban részesítsék, mint azokat, kik az ember testi életére törnek.

A bicska!!!

Gyilkosság a „nyiltház” előtt.

Néptünk nagyreményű csemetéi által kiváló szeretettel kezelt bicskának ismét egy áldozata fekszik a szolnoki temető halottas házába.

Tegnapra virradóra éjjel 3 óraker gyilkosság történt városunkban, amit a nép ifjainak erkölcselensége, az erkölcselenségen való vadállatias versengése teremtett meg a bűnügyi krónikában. Az éjjeli vad-tivornyának hőse — mint máskor annyi sok esetben — a vértontó és haláltokozó bravur után most is reműten tagad, mert a betyárkodó karakter csak addig szokta magát tartani ezen bicskáslovagoknál, még a vért és börtönajtót nem látja maga előtt. Ekkor már tagad, nyúlzelid és gyáva.

A gyilkosság esetét még az éj folyamán kinyomozta teljes egészében a rendőrkapitányság, mely szerint a mondott éjjelen együtt voltak a bordélyházban Birgés István, Birgés Sándor, Pethő László, Peryész Mihály földműves legények, továbbá Tajti Imre jászapatii illetőségű 22 éves szabóságéd.

Birgés István társaival nagy lármát csapott a helyiségben s ezért kituskolták őket. Mikor az utcán voltak, tovább folytatták a duhajkodást és valóságos megostromolták a bordélyház kapuját. Ekkor történt, hogy a házban maradt Tajti Imre segítségére ment a kaput visszatartó tulajdonosnak és egyik kezével a félig nyitva álló kapuját tartva, másik kezével az abban tartott élesre fent késsel az ostromlók felé az utcára kiszúrt, amikor is a szűrés Birgés István szívén találta. A halál legény a szűrés után ott nyomban összerogyott és meghalt.

A gyilkos legényt a rendőrség letartoztatta, aki kihallgatása alkalmával erősen tagadta, hogy ő lenne a gyilkos.

A vézetes tivornya áldozatát tegnap délután boncolták fel a szolnoki temető halottas házában dr. Millasevich Sándor kir. főügyész helyettes felügyelete mellett.

UJDONSÁGOK.

— **Katonai kitüntetés.** Takácsy György, vezérkari főhadnagyot, Takácsy Endre ügyvéd fiát azon kitüntetés érte, hogy kitűnő szolgálataiért Őfelsége megengedte, hogy legmagasabb elismerése neki tudtul adassék, őt a katonai érdemkereszttel feldíszítsék és soron kívül századossá léptessék elő.

— **Adomány.** Felsőszentgyörgyről vett értesítés szerint, szerelt kanonokunk, Kanc Menyhért egri prépost kanonok a felsőszentgyörgyi templom restaurálására 100 koronát adományozott. Ezen önkéntes nagylelkű adomány újabb bizonyítéka annak, hogy a voltjászplebános tartós szeretettel viseltetik a jászágó iránt.

— **Követésre méltó példa.** Szolnokon a m. kir. áll. főgimnáziumban Dur-

PÁRTOLJUK

a kat. sajtóegyesületet!

Az egyesület célja a kat. napi sajtót és irányítást előmozdítani, versenyképessé tenni és a legszélesebb körben elterjeszteni. E végből szellemi és anyagi erőket mozgósít, a kat. társadalmat szervezi és egy nagy sajtóalap létesítésére törekszik.

Tagja lehet minden keresztény férfi és nő — a rendes tag félévenként legalább 1 K (vagyis egész évre 2 K) tagdíjat fizet — A jötevő tagok sorába tartozik aki évenként legalább 10 koronával járul az egyesület céljaihoz. — Alapító tagként szerepel az, aki egyszerre (vagy részletekben 2 éven belül) legalább 200 koronát áldoz a magasztos célra. — Dísztag címre illeti meg azt, aki legalább 1000 K összeget adományoz a sajtóalap javára.

Központi iroda:

Budapest,

Ferenciek-tere 7, V. lépcs. 1. em.

Asztalos-
műhely-

áthelyezés. Tisztelettel értesitem a t. közönséget, hogy évek óta fennálló asztalosműhelyemet sajtóházamba: Margit-utca 5 szám alá (Kömáromi pékkel szembe) helyeztem át. Kérve nagybecsű pártfogásukat, kiváló tisztelettel:

Jakkel Béla asztalos.

Hemerka

okl. kántortanító és zenetanár bármifele hangszerezen való tanulásra órát ad. Egy óra 80 krajcár, ha több óra hetenként, akkor olcsóbb. Lakik Beleznay főkántornál.

!! Kőszén !!

A legjobb minőségű hazai és poroszországi salak és pormentes szalon szén, továbbá budapesti légszuszgáryi, valamint poroszországi pirszén (c-aksz) a bányá által előírt eredeti ár mellett alótrótnál megrendelhetők.

Pontos számlásért szavatosságot vállal:

HOFFER MIKSA

szalon hazai és poroszországi
bánya képviselője.

JÁSZBERÉNYBEN.

Nyomdász-
tanonc
azonnal felvétetik.

„PFAFF“

varrógép villanyerőre!!!

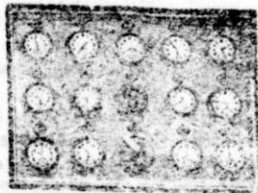
Legelső és legártósabb a világon Óránként 3 fillért fogyaszt óriási munkaképesség mellett. Többet dolgozik, mint 10 más fajta varrógép. Bizonyított dolog és ami fő, minden fáradtság nélkül.

Ajánlja

zajtalan és
könnyűjárású

Singer-Central-Bobbin karikahajós-balkaros varrógépeit házi s ipari célokra.

Európa összes gyárainak varrógépeiből nagy raktárt tartok, s így a varrógépek legolcsóbban nálam szereshetők be.

Műhímezés és aplikáció munkákat ingyen tanítom.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíthetnek.

Pontos és szolid kiszolgálás.

Sérvkötők, gummiaras, műszerek, különlegességek, szemüvegek és hőmérők

nagy választékban.

Elvállalja toronyórák felállítását és javítását, fal- és zsebórák, ékszerek, valamint mindennemű tárgyak javítását, továbbá

házi villanycsengők
felállítását és javítását.

Fali-, álló-, inga-, omega- és ütőzsebórák nagy raktára.

Spekonya Lajos

Nagy raktárt tart arany- és ezüstművekből, ékszerekből, evőeszközökből és

ezüst dísz tárgyakból

melyek ajándékoknak igen alkalmasak. Ugyiszintén

üveg- és porcellánárak

nagyraktára.

PLATTA ANTAL UTODA

órák, ékszerész és mechanikus
Jászberény,

a Jászkerületi Népbank épületében.